

עליסה בארץ הנפלאות

נוסף לתכנית "פלאי הטבע" בטכניקולור

סופץ ע"י חברת ר. ק. או. רדיו פיקטשורט

תרגום עברי בגוף הסרט

...הצלחת-
באשר התגלגלת
עם

משחת הגלוח הנפוצה ביותר בעולם

בעד 15 תקליטים
משומשים ושבורים

אתה מקבל

תקליטי-דקודים חדש
לפי בחירתך

שלזינגר את שפרינגר

תל-אביב, רחוב נחלת בנימין 2
חיפה, רח' הרצל 35 ע"י משק בית

צינוק וגרפיה

י. רינדזונסקי

רחוב הקישון 6. תל-אביב

גלופות קו

גלופות רשת

דרושה אנציקלופדיה בריטניקה (שלמה)

משנת 1951 או 1952

בהצעות לפנות :

מערכת "העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב
עבור "אנציקלופדיה"

למשורר שעון זהב

ברחובות הנהר (385 ע"י) — אורי צבי גרינברג — הוצאת שוקן (4.200 ל"י).

כאשר הופיע באותיות המנוקדות והנאות של מוסף הארץ לספרות שיר ארוך שורות (455 בסך-הכל) כתר קינה לכל בית ישראל, ועזע את הקוראים בזעקה על שואת ישראל באירופה, בה הושמד שלישי העם : איך הובאו לכבשן איך הוצאו יקרונם, כדשן מזבח אל שדות הגוים.

למחרת שיגר קורא אלמוני שעון זהב למשורר כאות תודה על הביעו את כאב הדור. המשורר היה אורי צבי גרינברג, בעל ספר הקטרוג והאמונה, מבשר מלכות יש ראל ומשורר המתחרת שהיה חבר הכנסת הראשונה מטעם חרות.

המשורר הצנום ואדום השער שבר את שתיקת האלם של ישוב שאנן, השמיע את קינותיו, את שירת הזעם ואף את דברי הי חוון והנתמה. למרות שיריו הארוכים והמ סובכים רכש (מעל דפי מוספי הארץ ומדורו המיוחד, המקדים את כל שאר המדורים, ב שנתון הארץ, ובשבועון טולס של ד"ר ישראל שייב) את אהבת הקוראים אליו, ש ראו בו את נביא הדור.

אולם אורי צבי גרינברג בן ה-53 אינו מבכה את העבר בלבד, הוא גם צופה לעתיד העם. בין 291 השירים המכונסים ביצירת הענק שלו כותב המשורר על נערי ישראל : נכונים להאביב מדבריות ; להעסיק טלעים ; להלביש שני עריית הרים ; ולהרנין נופי דומיות ; נכונים לכבוש וזרשת ; יותר שטח מכל פלשת —

עבד לעברית

צחוק מארץ ישראל — הוצאת המחבר, ניו יורק.

אחת הסרגיות הקטנות של הפרסומת הי אישית היא, שהשאלה "מי אינו מכיר את פלוני?" הופכת במהרה ל"מי בכלל מכיר את פלוני?" כמעט אותו הדבר אירע לדניאל פרסקי, לפני ששנים שנה היה אחת הדמוי יות המפורסמות ביותר בתל-אביב, חביב על זקן ונער. היום אין שמו זכור אלא אלה שהכירוהו אז או קראו את הפלסטונים שלו, שנדפסו בעתוני מבוגרים ונוער. אולם באיני הרבבות אין לשם פרסקי כל צלצול מוכר. ברם, דניאל פרסקי, (61), גבה קומה, מ מושקף, סקרן עד כדי טרדנות בכל הנוגע ל ישראל, לא איבד, לאמיתו של דבר, מאי- מה מפרסומו ; הוא פשוט העביר אותו אל מעבר לים. האיש שהיה חלק בלתי נפרד מן הגוף התל-אביבי, הפך לפינת חלק בלתי נפרד מן היקום העברי של ניו יורק. לאחר שהיה שלוש שנים בתל-אביב, עלה פרסקי, ב-1933, באניה והפליג לאמריקה, שבר דירה קטנה ב איסט סייד של ניו יורק, היה למורה בגימני נסיה העברית הרצליה באותה עיר ולכתב קבוע של העתון העברי-אמריקאי הדואר.

פרסקי הוא דמות שבלעדיה לא תתכן כל אסיפה או פעולה ציבורית עברית אחרת ב- ניו יורק. הוא מרבה להפגש עם ישראלים, ביוחד נוער הבא ללמוד לניו יורק, מהם הוא שוחט את הידיעות האחרונות, משנורר עתור גים ישראלים, העצמים ערימות ערימות ב- חדרו הקטן המלא עד אפס מקום ספרים וכת- בי עת עבריים. כצבים עניים שפגשו את פרסקי בניו יורק, הבינו בפעם הראשונה את משמעות דברי יהודה הלוי : "לבי במזרח ואני בסוף מערב".

מרכז העולם פרסקי הוא נושא דברה הבלתי רשמי של ישראל באמריקה. אין זו ישראל הבוכיה, המתבוססת בדמיה והשרר- יה באבינות של השליחים ונואמי הקרנות. בספרו האחרון, צחוק מארץ ישראל, מצטר פרסקי תמונה שונה לחלוטין, ורודה, אופי סימית, עליזה. לעתים הוא אפילו קצת מגי זים כמו, למשל, כשהוא כותב ש"הכל יש בתל-אביב... מרססות ובתי רחצה, אמב טיות ומקלחות, מקררים ומזוים, טלפון ו- רדיו (ועכשיו מסתמא גם טלביזיה)".

פרסקי נוהג ולזול עצמי של ענווה ביציר רתו, כיון שכולה רשימות עתונאיות ופלי טונים. אולם מספר הפלסטונאים הכותבים עב- רית הוא כמעט אפס ופרסקי הוא הומוריס- ית נזיר ביותר. צחוק מארץ ישראל הוא אסף של פלסטונים וזכרונות, קובץ משעשע שידבר במיוחד אל לבו של כל תל-אביבי ותיק הנוכר מאורעות כמו, למשל, הדליקה הגדולה במוסף המעביר. גם באסון זה רואה פרסקי את הצד האופטימי : "האוטובוסים הציבוריים ברחוב אלנבי היו שבורים ויש גים והיינו יושבים על פססל עץ לאורך הי- כתלים וכל אחד היה נכנס כמי שנכנס ב- תוך מערה — עד שנתרחש נס ודלקה נפלה והעלתה באש את כל המכוניות הציבוריות הקדמוניות".

כמוכן שעל-אוחו אולם רעוע, המסמל ב- נאמלות שנים רבות את ארעיותם של בניני תל-אביב כולם, על בית העט, שהיה אז ב- הרבה יותר חשוב מאשר עתה, אין פרסקי פוסח. הוא היה נוכח, כמוכן, בכל אסיפה, הצגה, נשף, משפט צבורי, מאורעות שהיו מושכים אליהם את "כל תל-אביבי". כותב פרסקי : "הכמי הספירה בדקו ומצאו כי מרכז העולם היא ארץ-ישראל, מרכז ארץ- ישראל היא תל-אביב, מרכז תל-אביב הוא בית העט, מרכז בית העט הוא הדוכן שעל גבי הבימה. ומכיון שהדוכן היה שבור ומט לנפול, נמצא שכל העולם כולו תלוי על בלימה".

ריקקה, נקדה וכו'. פרסקי היה הפל- טונאי הרשמי של תל-אביב. בכל עתו-חי שהתקיים בעת שהותו כאן, היה מוטל עליו תפקיד קשה : לבדח את הקהל. כיון שלא תמיד היה הובר עולה בידו, גלה טכסים בדוק ומנוסה : "פלשת" כמסחי לפי תומי מלים אחדות במבטא האשכנזי. תשואות הצחוק פרצו ברעש".

ועוד משהו על מזגם של הצברים ועל חוש ההומור שלהם : "...בבית העט" הו- פיע (פעם) על הבימה אחד מחשובי השחק- נים שלנו. הוא בחר להקריא ולהטעים את פרק יחזקאל על בקעת העצמות... אבל הק טנים מתנוננים בחוש טבעי דק להרגיש כל מלאכותיות ויוף. והנה כשהתחיל השחקן הנזכר להתלהב ולסלסל את קולו יותר מדי, פרץ צחוק אדיר מגרון האוטוטיים".

את פרסקי הכיר כל מי שהיה מישוה בתל-אביב, בעת שהתגורר ברחוב אחד העם 31. משם "אל שפת הים — הרי זה מהלך עשר דקות ותו לא. והנה הוכרחת לבטל, לכל הפחות, כשלוש שעות. מפני מה הת- מהמתי ככה ? מפני שעל כל מדרך כף רגל נפגשתי בבתר או במכר".

פרסקי לא היה ידיד לגדולים (כמו, למשל, פיאליק, לו הוא מקדיש ספר מיוחד שיצא אור בעתיד) בלבד. הוא אהב גם את הבור רים ואת עמי הארצות, בתנאי שהיו בורים ועמי ארצות עבריים. כיון שנחון בכשרון האונה מיוחד, היו נטפלים אליו תמיד אנשים משוגעים לדבר, שאחרים לא אבו לשמוע אותם. כך הסתודר עם פרסקי בלילה אחד, בחדר אחורי במסעדת אלטשולר הישנה ב- רחוב אלנבי, בחרו צעיר שנחשב בבלתי שפוי, והראה לו רשימה שחייב : זה היה ההרכב הסודי של הממשלה הראשונה של הי מדינה היהודית. וכללו בה וייצגן, בן-גוריון, ארלוזורוב, אוסישקין, סוקולוב ופרסקי, שמונה על ידי הבחור לשר המלחמה. פרסקי נהנה מן הכבוד, אבל חלק על ההגיון שב מינוי, משום שמעוזו לא החזיק בידו אפילו אקדח קטן. הצעיר כעס, מחק את שמו מיד מן הרשימה וכינה את פרסקי בוגד.

בכרטיס הביקור של דניאל פרסקי מתנו- ר ססת הסיסמה : "עבד אנוכי לעברית עד נצח". וכיאה למי שהלשון יקרה לו, הוא מודאג מאד עקב המחסור, בדבור של יום יום, במלות גנאי וקללות. נוסף לנאצות קמ- קובלות : חמור, גבוה, מגול, פרא אדם, הוא מציע : בליעל גולם, פתי, אויל, שוטה, מאוס, מתועב, מזוהם, אפס, בראפס, בור, ברבור, גרופית של שקמה, חדל אישים, חסר דעה, בן נעות המרדות, שד משחת, פוחז וריק, פריץ תיית, רשע מרושע, שטן משוחז, כלב שבכלבים, מאו עוב פרסקי את הארץ נכנסה יותר ממלה אחת מן הרשי- מה הזאת ללשון המדובר.

דמיון ומציאות. מכת האמננס הזרים היתה נפוצה גם בימים ההם, כפי שמעיד פרסקי : "בתל-אביב הייתי קורא פעמים רבות בעתונים... כי יגיע רב הכנרים מניו יורק... או ראש הרקדניות אשר, כל העממים וההמונים במדינת קולומבוס תוכו לרגליה. כאשר שבתי לניו יורק (ראיתי) שמפרסמים פה בקולי קולות, כי הכנר הנוכר למעלה, שאיננו ידוע פה כלל, והרקדנית האלמונית הנזכרת, צידדו את כל הלבבות בארבע כנפות ארץ ישראל".

לעתים חוטא פרסקי בדיוק, או מגזים : "במרכז תל-אביב, בכיכר מגן דוד, במקום שש קרנות רחובות... הלא היא פינת אלנבי, נחלת בנימין, כרמל, המלך גיורג, שינקין והלל הזקן... בנתה המחלקה הטכנית של העיריה במעמקי הארץ בית שימוש צבורי מרוצף ומתוקן בכל המעלות והנחנות. חדרי רחצה, מקלחות וכו'". אולם אלה גוזמות של מאהב, כי פרסקי הרוק המושבע, מאו- הב בארץ ישראל, וזו, כבחורה גאותנית, אך ריקנית, מתעלמת ממנו. ספריו אינם נפוצים כאן, הנוער אינו קורא בהם, למרות העובדה המהימה שמלבד כתבי פרסקי אין כמעט כל זכר בספרות העברית לחקופה שהיתה, ייתכן מאד, תור הזהב בחיי העיר העברית הראשונה.